

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2017 roku (znak (...) -2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 27 lipca 2017 roku, ponownie ustalił kapitał początkowy W. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 1980 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 37,68% i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 460,03 zł. ZUS uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 8 lat, 11 miesięcy i 27 dni tj. 107 miesięcy. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego wyniósł 47,13%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła **40 006,78 zł.**

Ponadto organ rentowy podniósł, że nie można przeliczyć podstawy wymiaru kapitału początkowego na podstawie przedłożonych dokumentów tj. zarobków z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wyszczególnionych w kserokopiach książeczki żeglarskiej, ponieważ nie spełniają wymogów formalnych. Przeliczenie podstawy wymiaru za okres zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie może nastąpić po przedłożeniu dokumentacji zastępczej zlikwidowanego przedsiębiorstwa (...) tj. karty wynagrodzeń, angaże, karty zasiłkowe.

/decyzja z dnia 29 sierpnia 2017 roku k. 43 - 43v akt ZUS/

W dniu 21 września 2017 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca W. B. uznając ją za krzywdzącą. Odwołujący podniósł, że zachowała się karta wynagrodzenia za 1980 rok oraz wpisy w książeczce żeglarskiej za okres 1974 - 1979 rok kiedy to był zatrudniony w zakładach (...) w Ś. co - w jego przekonaniu - jest wystarczającym dowodem na ponowne prawidłowe wyliczenie kapitału początkowego.

/odwołanie z dnia 21 września 2017 roku k. 2-2v/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując dotychczasową argumentację.

/odpowiedź na odwołanie z dnia 23 października 2017 roku k. 5- 6/

Decyzją z dnia 19 października 2017 roku (znak (...) -2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 września 2017 roku i 9 października 2017 roku, odmówił W. B. prawa do wznowienia postępowania w zakresie ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego w oparciu o przedłożone kserokopie świadectw pracy i legitymacji ubezpieczeniowej dotyczących innej osoby tj. Pana J. W..

Organ rentowy wskazał, że przedłożone przez wnioskodawcę kserokopie świadectw pracy i legitymacji ubezpieczeniowej dotyczące innej osoby - J. W. - nie stanowią środka zastępczego, który można przyjąć do przeliczenia kapitału początkowego. Dlatego też brak było podstaw prawnych do zmiany wysokości kapitału początkowego.

Jednocześnie Zakład podniósł, że za okresy zatrudnienia tj. od dnia 14 listopada 1974 roku do dnia 31 grudnia 1979 roku, od dnia 1 maja 1980 roku do dnia 31 maja 1980 roku i od dnia 1 lipca 1980 roku do dnia 31 sierpnia 1980 roku przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym. Na koniec organ rentowy wskazał, że w celu przyjęcia faktycznego wynagrodzenia za wyżej wymienione okresy należy przedłożyć zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk (...)).

/decyzja z dnia 19 października 2017 roku k. 56 akt ZUS/

W dniu 7 listopada 2017 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca W. B. wnosząc o uwzględnienie przy wyliczeniu kapitału początkowego zarobków z okresu zatrudniony w zakładach (...) w Ś..

/odwołanie z dnia 7 listopada 2017 roku k. 2 zawarte w aktach VIII U 2345/17/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując dotychczasową argumentację.

/odpowiedź na odwołanie z dnia 7 grudnia 2017 roku k. 3 - 3v zawarta w aktach VIII U 2345/17/

Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2018 roku Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygn. akt VIII U 2345/17 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt VIII U 2020/17.

/postanowienie z dnia 8 stycznia 2018 roku k. 5 zawarte w aktach o sygn. VIII U 2345/17/

Na rozprawie w dniu 10 października 2018 roku - poprzedzającej wydanie wyroku - wnioskodawca poparł odwołanie oraz wniósł o wyliczeni kapitału początkowego za pozostałe lata, za które nie ma dowodów, z uwzględnieniem średnich z zarobków kolegów, z którymi pracował w spornym okresie. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/stanowisko stron e- protokół z dnia 10 października 2018 roku 00:18:02 - 00:20:58 -płyta CD k. 78, zeznania wnioskodawcy e- protokół rozprawy z dnia 10 października 2018 roku 00:09:43 - 00:18:02 -płyta CD k. 78/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. B. urodził się dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W dniu 13 kwietnia 2017 roku wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

/wniosek z dnia 13 kwietnia 2017 roku k. 1 - 4 akt ZUS/

Decyzją z dnia 20 czerwca 2017 roku (znak (...) -2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy W. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 1980 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 37,20% i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 454,17 zł. ZUS uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 8 lat, 11 miesięcy i 27 dni tj. 107 miesięcy. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego wyniósł 47,13%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła **39 864,66 zł.**

Zakład podniósł, że za okresy zatrudnienia tj. od dnia 14 listopada 1974 roku do dnia 31 grudnia 1979 roku, od dnia 1 maja 1980 roku do dnia 31 maja 1980 roku i od dnia 1 lipca 1980 roku do dnia 31 sierpnia 1980 roku za które wnioskodawca nie przedłożył wynagrodzenia, przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym czasie.

/decyzja z dnia 20 czerwca 2017 roku k. 33 - 33v akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawcy:

- 1971 rok – 4.800,00 zł;

- 1972 rok – 12.840,00 zł;
- 1973 rok – 0,00 zł;
- 1974 rok – 1.880,00 zł;
- 1975 rok – 14.400,00 zł;
- 1976 rok – 14.400,00 zł;
- 1977 rok – 16.000,00 zł;
- 1978 rok – 18.400,00 zł;
- 1979 rok – 20.800,00 zł;
- 1980 rok – 48.264,00 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 32 akt ZUS/

W dniu 27 lipca 2017 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne przeliczenie kapitału początkowego wnosząc o uwzględnienie do jego wyliczenia zarobków z ostatniego rejsu, który odbył się w okresie od dnia 19 lipca 1979 roku do dnia 13 stycznia 1980 roku według książeczki żeglarskiej do innych wcześniejszych rejsów.

/wniosek z dnia 27 lipca 2017 roku k. 34 -34v akt ZUS/

Zaskarżoną **decyzją z dnia 29 sierpnia 2017 roku** (znak (...) -2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 27 lipca 2017 roku, ponownie ustalił kapitał początkowy W. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 1980 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 37,68% i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 460,03 zł. ZUS uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 8 lat, 11 miesięcy i 27 dni tj. 107 miesięcy. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego wyniósł 47,13%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła **40 006,78 zł.**

Ponadto organ rentowy podniósł, że nie można przeliczyć podstawy wymiaru kapitału początkowego na podstawie przedłożonych dokumentów tj. zarobków z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wyszczególnionych w kserokopiach książeczki żeglarskiej, ponieważ nie spełniają wymogów formalnych. Przeliczenie podstawy wymiaru za okres zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie może nastąpić po przedłożeniu dokumentacji zastępczej zlikwidowanego przedsiębiorstwa (...) tj. karty wynagrodzeń, angaże, karty zasiłkowe.

/decyzja z dnia 29 sierpnia 2017 roku k. 43 - 43v akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawcy:

- 1971 rok – 4.800,00 zł;
- 1972 rok – 14.040,00 zł;

- 1973 rok – 0,00 zł;
- 1974 rok – 1.880,00 zł;
- 1975 rok – 14.400,00 zł;
- 1976 rok – 14.400,00 zł;
- 1977 rok – 16.000,00 zł;
- 1978 rok – 18.400,00 zł;
- 1979 rok – 20.800,00 zł;
- 1980 rok – 48.264,00 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 42 akt ZUS/

W dniu 9 października 2017 roku wnioskodawca złożył dodatkowe dokumenty dotyczące J. W. tj. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 1 grudnia 2003 roku, świadectwo pracy z dnia 1 grudnia 2003 roku, legitymację ubezpieczeniową oraz książeczkę żeglarską, który współpracował z W. B. w spornym okresie. Wnioskodawca wniósł o uwzględnienie tych wynagrodzeń przy ustaleniu wysokości jego kapitału początkowego, argumentując, że osoby zatrudnione na tych samych stanowiskach pracy otrzymywały takie samo wynagrodzenie.

/wniosek z dnia 9 października 2017 roku k. 45 -45v akt ZUS, dokumenty k. 46 -55 akt ZUS/

Zaskarżoną **decyzją z dnia 19 października 2017 roku** (znak (...) -2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 września 2017 roku i 9 października 2017 roku, odmówił W. B. prawa do wznowienia postępowania w zakresie ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego w oparciu o przedłożone kserokopie świadectw pracy i legitymacji ubezpieczeniowej dotyczących innej osoby tj. Pana J. W..

Organ rentowy wskazał, że przedłożone przez wnioskodawcę kserokopie świadectw pracy i legitymacji ubezpieczeniowej dotyczące innej osoby - Pana J. W. nie stanowią środka zastępczego, który można przyjąć do przeliczenia kapitału początkowego. Dlatego też brak było podstaw prawnych do zmiany wysokości kapitału początkowego.

Jednocześnie Zakład podniósł, że za okresy zatrudnienia tj. od dnia 14 listopada 1974 roku do dnia 31 grudnia 1979 roku, od dnia 1 maja 1980 roku do dnia 31 maja 1980 roku i od dnia 1 lipca 1980 roku do dnia 31 sierpnia 1980 roku przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym czasie proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i decyzją z dnia 29 sierpnia 2017 roku ustalono wartość kapitału początkowego w najkorzystniejszym wariantcie. Na koniec organ rentowy wskazał, że w celu przyjęcia faktycznego wynagrodzenia za wyżej wymienione okresy należy przedłożyć zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk (...)) .

/decyzja z dnia 19 października 2017 roku k. 56 akt ZUS/

Wnioskodawca w okresie od dnia 14 listopada 1974 roku do dnia 4 września 1980 roku pracowała w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. kolejno na stanowisku:

- od dnia 14 listopada 1974 roku - pracownika pokładu,
- od dnia 11 grudnia 1975 roku - młodszego rybaka i miał przyznane wynagrodzenie w wysokości 1400 zł oraz premie i dodatki na zasadach i warunkach określonych przepisami o wynagrodzeniu, układzie zbiorowym pracy dla rybaków morskich z dnia 17 stycznia 1975 roku,

- od dnia 1 października 1976 roku - rybaka i miał przyznane wynagrodzenie w wysokości 1600 zł oraz premie i dodatki na zasadach i warunkach określonych przepisami o wynagrodzeniu, układzie zbiorowym pracy dla rybaków morskich z dnia 17 stycznia 1975 roku,

- ostatnio - rybaka z wynagrodzeniem: płaca zasadnicza 2150 zł, deputat rybny 160 zł, part w zależności od typu statku i złowionej ryby oraz dodatek dewizowy wg strefy pływania.

/świadectwo pracy z dnia 4 września 1980 roku akta osobowe - wszyta koperta k. 20, pismo z dnia 14 listopada 1974 roku akt osobowych - wszyta koperta k. 20, umowa o pracę z dnia 1 października 1976 roku akt osobowych - wszyta koperta k. 20, umowa o pracę z dnia 11 grudnia 1975 roku akta osobowe - wszyta koperta k. 20 /

Wnioskodawca w latach 1974 -1975 roku pływał razem z J. W. zatrudnionym na stanowisku starszego rybaka zaś W. B. na stanowisku młodszego rybaka. Był to czas kiedy wnioskodawca przyuczał się zawodu marynarza-rybaka. Z kolei w okresie 1977 - 1978 pływał z J. Ł. (1) zatrudnionym na stanowisku bosmana a wnioskodawca na stanowisko rybaka.

/zeznania świadka J. W. protokół rozprawy z dnia 19 czerwca 2018 roku k. 60 -60v, zeznania wnioskodawcy e- protokół rozprawy z dnia 10 października 2018 roku 00:09:43 - 00:18:02 - płyta CD k. 78, zeznania świadka J. Ł. (2) e- protokół rozprawy z dnia 10 października 2018 roku 00:02:21 - 00:09:27 -płyta CD k. 78/

Osoby pływające na statku zatrudnione na takich samych stanowiskach pracy miały jednakowe wynagrodzenie. Różnice były między stanowiskami. Im wyższe stanowisko tym wyższe wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia była określana procentem od wyniku połowu, czym więcej zostało złowionych ryb tym wyższe było wynagrodzenie. Nadto wynagrodzenie było uzależnione od kategorii statku i od jego wyporności.

/zeznania świadka J. W. protokół rozprawy z dnia 19 czerwca 2018 roku k. 60 -60v, zeznania wnioskodawcy- protokół z dnia 10 października 2018 roku 00:09:43 - 00:18:02 -płyta CD k. 78, zeznania świadka J. Ł. (2) e- protokół rozprawy z dnia 10 października 2018 roku 00:02:21 - 00:09:27 -płyta CD k. 78/

Pracownicy mieli wypłacaną również płacę gwarancyjną, czyli kwotę którą otrzymywali niezależnie od wyników połowów, np. gdy nie łowili i stali w porcie. Nadto pracownicy mieli wypłacany dodatek dewizowy za pobyt w morzu. Składnik ten był także uzależnione od stanowiska i od strefy czy odległości od portu macierzystego. Wynagrodzenie gwarancyjne mogło być również zróżnicowane ze względu na dane stanowisko pracy.

/zeznania świadka J. W. protokół rozprawy z dnia 19 czerwca 2018 roku k. 60 -60v/

Pracownicy otrzymywali także wynagrodzenie za czas pozostawania w domu odpowiadający długości rejsu i dni ustawowo wolnych od pracy, które były spędzone w rejsie. To wynagrodzenie miało charakter uśredniony do wynagrodzenia otrzymywanego w czasie minionego rejsu, czyli im wyższe było wynagrodzenie w czasie rejsu to tym wyższe wynagrodzenie po zejściu na ląd. Za 10 czy 15 dni w morzu pracownik dostawał dodatkowy dzień wolny.

/zeznania świadka J. W. protokół rozprawy z dnia 19 czerwca 2018 roku k. 60 -60v, zeznania świadka J. Ł. (2) e- protokół rozprawy z dnia 10 października 2018 roku 00:02:21 - 00:09:27 -płyta CD k. 78/

Nie były wypłacane premie czy nagrody.

/zeznania świadka J. W. protokół rozprawy z dnia 19 czerwca 2018 roku k. 60 -60v/

Wnioskodawca w 1980 roku osiągnął wynagrodzenie w wysokości 48.264 zł.

/roczna karta zarobków za 1980 rok - akta osobowe - wszyta koperta k. 20/

Świadek J. W. w okresie 1971 - 1979 osiągnął następujące wynagrodzenie:

- w 1971 roku - 29.748 zł
- w 1972 roku - 37.995 zł,
- w 1973 roku - 92.205 zł,
- w 1974 roku - 96.348 zł,
- w 1975 roku - 104.533 zł,
- w 1976 roku - 99.663 zł,
- w 1977 roku - 102.900 zł,
- w 1978 roku - 79.533 zł,
- w 1978 roku - 15.498 zł,
- w 1979 roku - 29.368 zł.

/kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej seria AC nr (...) dotycząca J. W. k. 49 - 52 akt ZUS/

Świadek J. Ł. (1) w okresie 1976 - 1980 osiągał następujące wynagrodzenie:

- w 1976 roku - 80.799 zł,
- w 1977 roku - 163.893 zł,
- w 1978 roku - 170.258 zł,
- w 1979 roku - 96.878 zł,
- w 1980 roku - 89.885 zł.

/kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej seria (...) dotycząca J. Ł. (1) k.70 - 71/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. a także osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków J. W. i J. Ł. (1) pracujących podobnie jak W. B. na statkach dalekomorskich.

Zeznania świadków bezpośrednio współpracujących z wnioskodawcą w spornym okresie są jasne, relatywnie dokładne i wewnętrznie spójne. Korespondują przy tym z zeznaniami wnioskodawcy, tworząc razem spójny obraz zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w Przedsiębiorstwie. Ponadto świadkowie Ci nie mają żadnego interesu w tym, aby zeznawać na korzyść ubezpieczonego, gdyż są dla niego osobami obcymi. Ich zeznania stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe. Nadto zeznania świadków i wnioskodawcy oraz przedłożone dokumenty nie zostały zasadnie podważone przez organ rentowy w toku procesu. Podkreślić należy, że świadkowie zgodnie potwierdzili, że wynagrodzenie pracowników statków dalekomorskich było wysokie, ponieważ składało się z kilku składników wynagrodzenia, które były płacone zarówno w czasie połowów jak i w czasie przerwy tj. odpoczynku. Świadkowie wskazali także, że osoby zatrudnione na tych samych stanowiskach pracy miały takie samo wynagrodzenie. Zaś jego wysokość była uzależniona od ilości połowionej ryby tj. czym więcej udało się złowić tym wynagrodzenie dla danej grypy stanowisk było wyższe. Dodatkowo przedłożone przez wnioskodawcę kserokopie legitymacji ubezpieczeniowych współpracowników tj. J. Ł. (1) jaki i J. W., w których odnotowane zostały wynagrodzenia, także potwierdzają, że faktycznie zarobki pracowników zatrudnionych na statkach dalekomorskich było zdecydowanie wysokie, ponieważ bezwzględnie przekraczały średnią krajową nawet dwu czy trzy krotnie. W tym miejscu zauważyć należy, że wprawdzie

świadkowi zarówno J. W. jak i J. Ł. (1) w czasie rejsów z wnioskodawcą byli zatrudnieni na wyższym stanowisku to nie można było automatycznie założyć, że wynagrodzenie W. B. zatrudnionego na niższym stanowisku pracy było tak niskie jak wskazuje organ rentowy przyjmując w spornym okresie minimalne wynagrodzenia. Zdecydowanie, przy braku dokumentacji źródłowej w postaci kart wynagrodzeń, nie można obecnie w sposób pewny ustalić wynagrodzenia wnioskodawcy. Jednak należy przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że zarobki te kształtowały się na poziomie co najmniej średniej krajowej. Zapewne wynagrodzenie wnioskodawcy oscylowało powyżej tego pułapu jednak przy braku dokumentacji płacowej nie było możliwe ustalenie dokładnie ile faktycznie ono w spornym okresie wynosiło. W tej sytuacji należało przyjąć jako najbardziej zbliżone do rzeczywistych zarobków wynagrodzenie w wysokości średniej krajowej obowiązującej w tamtym czasie. Nie było natomiast możliwe przyjęcie wynagrodzenia wskazanego w legitymacji ubezpieczeniowej J. W. czy J. Ł. (2) - jak chciał tego skarżący - ponieważ zajmowali oni w tym czasie wyższe stanowisko niż W. B.. Zatem zastosowanie wskazanej analogii w niniejszej sprawie nie mogło mieć miejsca.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje w części na uwzględnienie.

Przepis art. 173 ust 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 ze zm.) precyzuje, że wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 cytowanej Ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. (art. 174 ust. 7). Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Współczynnik ten oblicza się według ustalonego w ustawie wzoru (art. 174 ust. 8). Wzór ten przewiduje uwzględnienie m.in. wieku ubezpieczonego oraz osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. stażu ubezpieczeniowego, który oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy. Zgodnie z art. 174 ust. 9a ustawy emerytalno-rentowej, staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

Zasadą jest przy tym, stosownie do treści art. 15 ust. 1 cyt. ustawy, że podstawę wymiaru stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne. Wynagrodzenie uwzględnianie w podstawie wymiaru kapitału początkowego nie może zatem budzić wątpliwości co do jego wysokości i faktycznej wypłaty.

W myśl art. 116 ust 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Niezależnie od tego wskazać należy, iż sposób dowodzenia twierdzeń ubezpieczonego domagającego się ustalenia kapitału początkowego objęty jest regulacją § 21 i 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412). Przepis § 21 przewiduje, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Natomiast zgodnie z § 22 tego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa lub legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

W odróżnieniu od poprzedniego rozporządzenia wykonawczego (z dnia 7 lutego 1983 r.) przepisy te nie przewidują więc zamkniętego katalogu środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków; organ rentowy nadal może w tym zakresie opierać się jednak wyłącznie o dowody z dokumentów.

Niemniej przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym nie mają jednak zastosowania w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego. Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z przepisów tego Kodeksu. Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 473 k.p.c., w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Za takim tokiem postępowania przemawia też utrwalona linia orzecznictwa Sądu Najwyższego wyrażona między innymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 czerwca 2006 r. (I UK 115/06 OSNP 2007 r. Nr 17-18, poz. 257), w którym sformułowany został pogląd, iż wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 277 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniony wszelkimi środkami dowodowymi, a także w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 sierpnia 2006 r. wydanego w sprawie I UK 27/06 (OSNP 2007 r. Nr 15-16, poz. 235), w uzasadnieniu którego stwierdzono, iż brak dokumentów wymienionych w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 z późn. zm. - jest to poprzednio obowiązujące rozporządzenie, zastąpione aktualnie przywołanym wyżej rozporządzeniem z 11 października 2011 r.) nie uzasadnia zastosowania art. 23 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli ubiegający się udowodnił uzyskiwanie przychodów wyższych od stanowiących podstawę wymiaru najniższej emerytury lub renty w okresie wymienionym w art. 15 ust. 1 i 6 tej ustawy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie był sposób ustalenia przez organ rentowy wysokości kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzenia minimalnego za lata 1971 - 1979. Organ rentowy wskazał, że z uwagi na brak dokumentacji płacowej w postaci angaży, kart wynagrodzeń, karty zasiłkowych, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresem zatrudnienia wnioskodawczyni w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., co dało Sądowi podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego.

Wnioskodawca wniósł o obliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzenia za pracę otrzymywanego przez innych pracowników tj. J. Ł. (2) i J. W. zatrudnionych również w spornym okresie w Przedsiębiorstwie (...) w Ś.. Na poparcie swojego stanowiska przedstawił dokumenty dotyczące świadka J. W. w postaci: świadectwa pracy z dnia 1 grudnia 2003 roku, świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 1 grudnia 2003 roku, legitymacji ubezpieczeniowej z wpisanymi wynagrodzeniami za okres 1971 - 1979 oraz książeczki żeglarskiej oraz świadka J. Ł. (1) w postaci legitymacji ubezpieczeniowej z wpisanymi wynagrodzeniami za okres 1976 - 1980 i wyciągu pływania, które to potwierdziły fakt pracy ww w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., zajmowanych kolejno stanowisk pracy oraz osiąganego wynagrodzenia. Nadto wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków współpracowników tj. J. W. oraz J. Ł. (2) pracujących podobnie jak W. B. na statkach dalekomorskich.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wynagrodzenie pracowników statków dalekomorskich było wysokie, ponieważ składało się z kilku składników wynagrodzenia, które były płacone zarówno w czasie połowów jak i w czasie przerwy tj. odpoczynku. Świadkowie potwierdzili, że osoby zatrudnione na tych samych stanowiskach pracy miały takie samo wynagrodzenie. Zaś jego wysokość była uzależniona od ilości połowionej ryby tj. czym więcej udało się złowić tym wynagrodzenie dla danej grypy stanowisk było wyższe. Dodatkowo przedłożone przez wnioskodawcę legitymacje ubezpieczeniowe współpracowników J. W. oraz J. Ł. (2), w których to odnotowane zostały wynagrodzenia potwierdzają, że faktycznie zarobki pracowników zatrudnionych na statkach dalekomorskich było zdecydowanie wysokie, ponieważ przekraczały średnią krajową. Wprawdzie świadkowi zarówno J. W. jak i J. Ł. (1) w czasie rejsów z wnioskodawcą byli zatrudnieni na wyższych stanowisku to nie można było automatycznie założyć, że wynagrodzenie W. B. zatrudnionego na niższym stanowisku pracy było tak niskie jak wskazuje organ rentowy przyjmując w spornym okresie minimalne wynagrodzenia. Nie ma wątpliwości, że przy braku dokumentacji źródłowej w postaci kart wynagrodzeń, nie można obecnie w sposób pewny ustalić wynagrodzenia wnioskodawcy. Jednak należy przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że zarobki te kształtowały się na poziomie co najmniej średniej krajowej. Zapewne wynagrodzenie wnioskodawcy kształtowało się powyżej tego pułapu, jednak - jak już wskazano powyżej - przy braku dokumentacji płacowej nie było możliwe ustalenie dokładnie ile faktycznie ono w spornym okresie wynosiło. Dlatego też zdaniem Sądu Okręgowego należało przyjąć wartość wynagrodzenia jak najbardziej zbliżoną do realnie osiąganą przez wnioskodawcę w owym czasie. W tej sytuacji przeliczenie kapitału początkowego przy założeniu, że wnioskodawca osiągał co najmniej średnią krajową jest w niniejszej sprawie uzasadnione.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. do ustalenia wysokości kapitału początkowego W. B. przy przyjęciu, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy wynosiła co najmniej średnią krajową z tych okresów.

Nie było natomiast możliwe przychylenie się do żądania wnioskodawcy i przyjęcie wynagrodzenia wskazanego w legitymacji ubezpieczeniowej czy to J. Ł. (1) czy też J. W., ponieważ świadkowi zajmowali w tym czasie wyższe stanowiska niż W. B.. Natomiast każda grypa stanowisk miała takie samo wynagrodzenie, przy czym wyższe stanowisko to wyższe wynagrodzenie. A co za tym idzie wnioskodawca, który był zatrudniony jako młodszy rybak następnie jako rybak nie mógł osiągać wynagrodzenia w takiej samej wysokości co osoby zatrudnione na stanowisku starszego rybaka czy bosmana. Zatem zastosowanie żądanej analogii nie mogło mieć miejsca w niniejszej sprawie. Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie w pozostałej części jako nieuzasadnione.

E.W.